

Vlaams
Parlement

stuk **864** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 3 maart 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en Montenegro, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Podgorica op 16 februari 2010

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Johan Verstreken

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceyskens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heer Johan Deckmyn, mevrouw Marijke Dillen, de heer Stefaan Sintobin;
de heren Marnic De Meulemeester, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken;
de heer Karim Van Overmeire.

Stukken in het dossier:

864 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.....	4
1.	Algemene situering van de BLEU-investeringsovereenkomsten.....	4
2.	De BLEU-typetekst.....	4
3.	Gevolgen van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon	5
4.	Het belang van Montenegro als partnerland	5
5.	Inhoud van de overeenkomst met Montenegro.....	6
II.	Bespreking	6
1.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	6
1.1.	Tussenkomsst van de heer Jan Roegiers.....	6
1.2.	Tussenkomsst van de heer Karim Van Overmeire.....	7
2.	Antwoorden van de minister-president	7
III.	Stemmingen	8
1.	Artikelsgewijze stemming	8
2.	Stemming over het geheel	8
	Bijlage: Het Europees Investeringsbeleid – Achtergrondnota	9

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 15 februari 2011 het ontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en Montenegro, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Podgorica op 16 februari 2010, na bespreking, bij unanimititeit van stemmen aangenomen.

Op dezelfde datum lagen ook nog vijf andere BLEU-investeringsverdragen ter goedkeuring voor in de commissie. De zes betrokken landen vormen weliswaar geen economisch of geografisch homogene groep, maar de betreffende overeenkomsten werden ongeveer tijdens dezelfde periode ondertekend. Om die reden werden de instemmingsdecreten ook samen voorgelegd aan de commissie.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

1. Algemene situering van de BLEU-investeringsovereenkomsten

Traditiegetrouw wijst minister-president *Kris Peeters* er bij de aanvang van zijn uiteenzetting op dat de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) al meer dan dertig jaar met een grote regelmaat overeenkomsten sluit inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen. Dit gebeurt vrijwel uitsluitend met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), omdat is vastgesteld dat deze een hoger risico voor buitenlandse investeringen inhouden.

Het voorbije decennium werden 38 nieuwe investeringsovereenkomsten ondertekend, waardoor thans in totaal al 95 van deze verdragen terug te vinden zijn in de Vlaamse verdragendatabank NADIA (Netwerk Archivering van Documenten m.b.t. Intrafederale en Internationale Akten). Een aantal oudere overeenkomsten werd trouwens reeds vervangen door geactualiseerde akkoorden. Met andere partnerlanden lopen de onderhandelingen nog.

Naar intern Belgisch recht vormen deze BLEU-investeringsovereenkomsten gemengde verdragen omdat zowel de federale overheid als de gewesten in deze bevoegd zijn. Meer bepaald legt de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, zoals gewijzigd, vast dat de gewesten bevoegd zijn voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid. De federale overheid van haar kant, blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's, het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven (dit laatste overigens met uitzondering van die in de toeristische sector).

2. De BLEU-typetekst

De minister-president gaat daarna ook even in op de door de BLEU gehanteerde standaardverdragstekst. Deze typetekst vormt doorgaans de basis voor de onderhandelingen tussen de BLEU en de prospectieve partnerlanden. De tekst in kwestie is in de loop der jaren ook een paar keer gewijzigd.

Met betrekking tot dat laatste attendeert minister-president Peeters de commissieleden met name op de wijziging die in het najaar van 2002 plaatsvond. De Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) keurde toen immers twee nieuwe clausules goed die betrekking hebben op het milieu en de arbeidsvoorwaarden. Voor zover zulks nog nodig mocht zijn, benadrukt de minister-president dat de Vlaamse Regering sowieso veel belang hecht aan een zo breed mogelijke toepassing in de wereld van fundamentele

arbeids- en milieunormen. Ze ijvert dan ook voor de opname van een verwijzing naar die fundamentele normen in alle BLEU-investeringsovereenkomsten.

Recent is de BLEU-typetekst overigens ook nog aangepast om hem in overeenstemming te brengen met het evoluerende Europees recht.

3. Gevolgen van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon

Nog met betrekking tot de impact van Europa op de investeringen wijst de minister-president erop dat sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 de Europese Unie (EU) exclusief bevoegd is voor het sluiten van investeringsovereenkomsten. De Europese Commissie, die het gemeenschappelijk handelsbeleid van de EU uitvoert, en dus dergelijke investeringsovereenkomsten zal onderhandelen, deed op 7 juli 2010 een voorstel (COM (2010) 344) voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een overgangsregeling voor bilaterale investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen.

Een dergelijke regeling is noodzakelijk omdat het Verdrag van Lissabon zelf niet voorziet in een expliciete overgangsregeling die de status van de reeds door de lidstaten gesloten overeenkomsten verduidelijkt. In het voorstel wordt daarom het voortbestaan van alle thans van kracht zijnde investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen toegestaan, waardoor rechtszekerheid wordt geboden met betrekking tot de voorwaarden waaronder investeerders werken. Een bijkomend voordeel is ook dat deze benadering de mogelijkheid biedt om geleidelijk een eigenstandig EU-investeringsbeleid uit te werken en te formuleren.

Minister-president Kris Peeters preciseert dat de Europese Commissie die bestaande bilaterale overeenkomsten wel zal toetsen op enkele criteria. Indien ze naar aanleiding van deze toetsing tot de conclusie komt dat een overeenkomst niet conform het Europees recht is, kan ze de machtiging tot voortbestaan van de overeenkomst intrekken en de betrokken lidstaat de opdracht geven om de overeenkomst te wijzigen of op te zeggen. Het voorstel stelt daarnaast ook het kader en de voorwaarden vast om lidstaten te machtigen onderhandelingen met derde landen aan te knopen met het oog op het wijzigen van bestaande bilaterale investeringsovereenkomsten.

Het moge duidelijk zijn dat de in het voorstel opgenomen procedure als een uitzonderlijke overgangsmaatregel moet worden beschouwd. Om te worden aangenomen moet het voorstel de gewone wetgevingsprocedure doorlopen, hetgeen goedkeuring door het Europees Parlement en de Raad veronderstelt. Momenteel wordt het voorstel behandeld in het Europees Parlement.

Met betrekking tot de overeenkomst met Montenegro kan de minister-president meedelen dat deze volkomen conform het Europees recht is. Enige aanpassing is dus niet noodzakelijk.

4. Het belang van Montenegro als partnerland

Voor Montenegro vormt integratie in Europa een belangrijke doelstelling. Het is dan ook significant dat de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 EU-lidstaten op hun bijeenkomst van 17 december 2010 beslisten om Montenegro het statuut van kandidaat-lidstaat toe te kennen. Om de toetredingsonderhandelingen ook effectief te starten, moet Montenegro echter wel nog maatregelen treffen om de georganiseerde misdaad en de corruptie aan te pakken.

De voorbije jaren vaardigde Montenegro reeds een reeks wetten uit die in overeenstemming zijn met de Europese normen. Daardoor werd het institutionele kader geschapen

voor de toepassing van het economisch beleid zoals dat is vastgelegd in de zogenaamde 'Economic Reforms Agenda'. In dit strategische document wordt het aantrekken van buitenlandse investeringen genoemd als een belangrijke doelstelling, wegens zijn positieve invloed op het optimaliseren van het productieproces en het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen.

Er mag geredelijk worden geconstateerd dat Montenegro een overwegend positieve houding aanneemt tegenover buitenlandse investeerders. De regering heeft een liberaal investeringskader aangenomen om de economische groei, de werkgelegenheid en de uitvoer aan te moedigen. In maart 2005 richtte de Montenegrijnse regering een agentschap op dat instaat voor het bevorderen van investeringen. Het agentschap biedt hulp bij het vinden van zakelijke kansen door onder meer informatie te verschaffen, bijstand te verlenen bij het verkrijgen van toelatingen en licenties, een databank te beheren en door lokale bedrijven samen te brengen met potentiële buitenlandse investeerders.

Opmerkelijk daarbij is ook nog het in augustus 2010 opgestarte economisch staatsburgerschapprogramma. Langs die weg biedt de Montenegrijnse regering aan buitenlanders die minstens 500.000 euro investeren, de mogelijkheid om het Montenegrijnse staatsburgerschap te verwerven. Het programma is erop gericht succesvolle zakenmensen aan te moedigen om de hoofdzetel van hun bedrijf in Montenegro te vestigen, nieuwe technologieën, uitvindingen en knowhow binnen te brengen en op die manier nieuwe arbeidskansen te creëren.

5. Inhoud van de overeenkomst met Montenegro

Minister-president Peeters wijst erop dat Servië na de onafhankelijkheid van Montenegro de rechtsopvolger was van de investeringsovereenkomst die de BLEU op 4 maart 2004 sloot met de toenmalige Unie van Servië en Montenegro. Daarom werd er een overeenkomst gesloten met Montenegro, waarbij de BLEU-typetekst nagenoeg integraal aangevaard werd door de partner.

Afsluitend verzoekt de minister-president de commissieleden hun goedkeuring te willen hechten aan het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkoms van de heer Jan Roegiers

De heer *Jan Roegiers* stelt vast dat de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) in zijn adviezen bij deze BLEU-investeringsakkoorden er bij de Vlaamse Regering systematisch en nadrukkelijk op aandringt om – in het licht van het op stapel staande EU-investeringsbeleid – een duidelijke visie te ontwikkelen op de toekomst van investeringsakkoorden. Samen met de federale overheid moet ze ernaar streven dat de Europese Unie een level playing field creëert inzake arbeids- en milieuclausules, met het oog op evenwichtige investeringsakkoorden die bijdragen tot duurzame ontwikkeling. Van de minister-president had hij graag vernomen of er dienaangaande enig initiatief is genomen tijdens het Belgische EU-voorzitterschap van de tweede helft van 2010. Is daar mogelijks al vooruitgang in gekomen, of zitten we nog in het meer conceptuele stadium?

Specifiek voor wat de akkoorden met Kosovo en Montenegro betreft, wijst de heer *Jan Roegiers* erop dat vanuit deze twee landen, mee vanwege hun proximateit, toch een zekere migratoire beweging naar België en Vlaanderen bestaat. Kunnen de voorliggende akkoorden, die er toch op gericht zijn de investeringen te bevorderen en dus de werkgelegenheid en de welvaart in die landen te verhogen, mogelijks mee een instrument vormen om die

migratie deels overbodig te maken? Heeft men daar voldoende aandacht voor in dit soort van overeenkomsten?

1.2. Tussenkost van de heer Karim Van Overmeire

De heer *Karim Van Overmeire* heeft met interesse kennisgenomen van het brede scala aan landen waarmee hier op vandaag BLEU-investeringsovereenkomsten voorliggen. De minister-president heeft op een summiere manier een fraai panoramisch overzicht gegeven van de prospectieve partnerlanden. Gezien onze constitutionele complexiteit en de politieke impasse waarin we momenteel verkeren, meent hij dat het ongetwijfeld ook interessant ware om eens te horen wat er over ons wordt gezegd naar aanleiding van de parlementaire goedkeuring van de akkoorden in de betrokken partnerlanden.

De heer *Karim Van Overmeire* verklaart de lotgevallen van het kleine Balkanland altijd met veel interesse en ook met enige sympathie te hebben gevolgd. Hij brengt in herinnering dat hier tijdens de vorige legislatuur een delegatie van het Montenegrijnse Parlement ontvangen werd, die – net voor de onafhankelijkheid – als een soort goodwillambassadeur door Europa reisde. Nog tijdens die legislatuur heeft deze commissie overigens ook Montenegro aangedaan tijdens een werkbezoek aan de ruimere regio van de Westelijke Balkan. Het is dan ook met enige tevredenheid dat hij vaststelt dat de verschillende doemscenario's die in 2006 de ronde deden – toen Montenegro besloot voor onafhankelijkheid te kiezen en zich losmaakte uit zijn ongemakkelijke unie met Servië – niet zijn uitgekomen. In globo doet Montenegro het nu immers vrij goed en heeft het ook meer zicht op EU-lidmaatschap dan het geval ware geweest indien het bij Servië was gebleven. Door te zorgen dat de situatie politiek degelijk werd uitgeklaard, heeft het land de stabiliteit van de hele regio in de hand gewerkt en de economische welvaart in niet geringe mate bevorderd.

2. Antwoorden van de minister-president

Inzake het bepalen van de Vlaamse visie op, en dus de Vlaams/Belgische inbreng in de discussie over, de toekomstige 'Europese' investeringsakkoorden kan minister-president *Kris Peeters* bevestigen dat er geleidelijk aan wel degelijk vooruitgang wordt geboekt. Ook tijdens het Europese voorzitterschap van de tweede jaarhelft van 2010 is deze discussie onverdroten voortgezet, waardoor men al bij al toch al vrij ver staat met het ontwerp van de nieuwe typetekst. Aangezien het moeilijk is om hier voor de vuist weg de kernpunten van deze, toch wel enigszins technische, discussie uiteen te zetten, zal hij een verklarende nota van zijn diensten hierover bij het verslag laten voegen (nota in bijlage). Hij kan dien-aangaande echter wel reeds meegeven dat een en ander mee is gebaseerd op het standpunt dat het Europees Parlement hierover heeft ingenomen. Op die manier zullen, naast milieu- en arbeidsvoorwaarden, ook de mensenrechten in het basisontwerp worden meegenomen. De Vlaamse Regering zit ook ten volle op die lijn, die overigens ook reeds impliciet vervat ligt in het Vlaamse regeerakkoord. Waar mogelijk zal de minister-president deze optie dan ook verdedigen op de Europese en andere fora.

Met betrekking tot de door de heer *Roegiers* aangehaalde migratieproblematiek vanuit de Balkanlanden antwoordt de minister-president dat de hier voorliggende akkoorden de bedoeling hebben om investeringen te bevorderen door er extra bescherming aan te geven. Dat er uit dergelijke investeringen lokale werkgelegenheid voortvloeit en een dito verbetering van de levensomstandigheden en de algemene welvaart van de lokale bevolking is weliswaar logisch, maar wordt niet expliciet als doelstelling vermeld. Idem dito voor wat de problematiek van de migratie betreft. Dat de migratoire druk door een influx van investeringen en de daaraan verbonden toename van de mogelijkheden om in eigen land lonend emplooi te vinden, kan afnemen, is insgelijks een afgeleid effect van investeringsakkoorden, maar wordt evenmin expliciet vermeld.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 9 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 9 stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en Montenegro, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Podgorica op 16 februari 2010, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimititeit van 9 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Johan VERSTREKEN,
verslaggever

BIJLAGE:

Het Europees Investeringsbeleid – Achtergrondnota

Het Europees Investeringsbeleid

Achtergrondnota voor de leden van de Commissie BUI van het Vlaams Parlement

28 februari 2011

1. Juridisch kader en concrete implicaties

Artikel 207 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) vormt het juridisch kader voor het Gemeenschappelijk Handelsbeleid (GHB) van de Europese Unie (EU). De eerste paragraaf van dit artikel stelt onder meer dat *“De gemeenschappelijke handelspolitiek wordt gegrond op eenvormige beginselen, met name aangaande tariefwijzigingen, het sluiten van tarief- en handelsakkoorden betreffende handel in goederen en diensten, en de handelsaspecten van intellectuele eigendom, de directe buitenlandse investeringen [...]”*. Dit is nieuw ten opzichte van Artikel 133 van het EG-verdrag, dat het juridisch kader van het GHB vormde vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon.

Vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon onderhandelde de EU in haar vrijhandelsakkoorden enkel over de toegang voor buitenlandse directe investeringen (*pre-establishment*). De verbintenissen aangaande de handel in diensten via modus 3, de dienstverlening via commerciële vestiging in het andere land, bepalen immers de markttoegang voor buitenlandse directe investeringen. Het beschermen van investeringen in een ander land (*post-establishment*) was vroeger echter een exclusieve bevoegdheid van de Lidstaten. De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU), waaraan Vlaanderen een volwaardige partij is, heeft in dat kader talloze bilaterale overeenkomsten gesloten ter bevordering en bescherming van investeringen (*bilateral investment treaties*, BITs).

Vermits de EU volgens het nieuwe juridische kader exclusief bevoegd is voor het voeren van het GHB, is zij niet meer alleen exclusief bevoegd voor het sluiten van overeenkomsten betreffende de markttoegang voor investeringen, maar ook betreffende de bescherming van investeringen.

2. Mededeling en Voorstel van verordening

Om dit nieuwe beleid vorm te geven heeft de Europese Commissie op 8 juli 2010 twee documenten klaargestoomd, namelijk de “Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s: Naar een algemeen Europees internationaal investeringsbeleid” (de Mededeling), en het “Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van overgangsregelingen voor bilaterale investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen” (het Voorstel).¹ In de Mededeling staan de contouren en inhoudelijke rode draden van het toekomstig Europees investeringsbeleid.

¹ Document COM(2010) 343 Definitief, zie <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0343:FIN:NL:PDF>; Document COM(2010) 344 Definitief, zie <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0344:FIN:NL:PDF>

Het Voorstel bevat bepalingen die de overgangperiode tussen de BITs van de Lidstaten en de Europese investeringsovereenkomsten moeten regelen.

Het Voorstel heeft twee bedoelingen. Ten eerste moet het klaarheid scheppen over de bevoegdheidsverdeling. Ten tweede moet het voor een stabiele en geleidelijke overgang zorgen en een volledige rechtszekerheid bieden, zodat de Europese investeerders in het buitenland, wiens investeringen momenteel beschermd worden door een BIT van een Lidstaat, hier geen hinder of schade van ondervinden.

De Europese Commissie stelt in haar inleiding dat *“Overeenkomsten blijven weliswaar op grond van het internationaal publiekrecht voor de lidstaten bindend, maar na de inwerkingtreding van het VWEU moeten bestaande investeringsovereenkomsten van de lidstaten en de daarin aangegane verplichtingen worden getoetst aan de exclusieve bevoegdheid van de EU inzake buitenlandse directe investeringen”*. Dit vormt het fundament van het Voorstel.

Het Voorstel bevat essentieel twee hoofdstukken.

a) Machtiging om overeenkomsten van kracht te laten blijven

Hoewel de Europese Commissie het principe *pacta sunt servanda* erkent, stelt zij voor dat de Lidstaten haar in kennis stellen van alle BITs die zij van kracht wensen te laten blijven of in werking wensen te laten treden. Deze BITs zullen dan ook van kracht blijven. De Commissie zal deze wel aftoetsen op drie voorgestelde criteria, zoals de potentiële strijdigheid met het recht van de EU, de potentiële overlapping met overeenkomsten van de EU en de potentiële belemmering voor de ontwikkeling en uitvoering van het GHB. Uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van de verordening zal de Commissie een verslag over de toepassing van dit hoofdstuk indienen, en op basis hiervan zal nagegaan worden of dit hoofdstuk moet blijven worden toegepast.

Belangrijk is Artikel 6 van het Voorstel, waarin de Commissie stelt dat de machtiging om BITs van kracht te laten blijven, ingetrokken kan worden indien deze niet voldoen aan vier criteria.

b) Machtiging tot wijziging of sluiting van overeenkomsten

Volgens hetzelfde principe van het eerste hoofdstuk kunnen de Lidstaten gemachtigd worden om met een derde land onderhandelingen aan te gaan om een bestaande investeringsovereenkomst te wijzigen of een nieuwe te sluiten. De Lidstaat moet de Commissie in kennis stellen van zijn intenties, en deze laatste zal de BIT aftoetsen op drie criteria.

Ook over de toepassing van dit hoofdstuk zal de Commissie vijf jaar na de inwerkingtreding van de verordening een verslag indienen, waarin zal nagegaan of dit hoofdstuk moet blijven worden toegepast.

3. Initiële reactie van de Lidstaten

Op 25 oktober 2010 zijn er Raadsconclusies aangenomen over het Europees investeringsbeleid, waarin de Lidstaten hun licht laten schijnen over de Mededeling en het Voorstel.² Hierin stellen zij duidelijk dat het nieuwe juridische kader niet ten nadele mag komen van de bescherming van investeerders. Er wordt ook gesteld dat, conform Artikel 351 VWEU, de BITs van de Lidstaten

² Document ST 14373, zie <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st14/st14373.en10.pdf>.

bescherming en rechtszekerheid aan investeerders zouden moeten kunnen blijven bieden, tot zij vervangen worden door minstens even effectieve Europese overeenkomsten.

Vooraf, maar dit staat niet letterlijk in de Raadsconclusies, Artikel 6 van het Voorstel baart de Lidstaten zorgen. De Europese Commissie heeft de bevoegdheidsoverdracht zeer strikt geïnterpreteerd in het voordeel van de EU, en heeft zich dus ook de autoriteit toegeëigend om het toegestane voortbestaan van BITs weer in te trekken. De criteria die gehanteerd worden zijn zeer streng.³

4. Verdere verloop van de procedure

De commissie internationale handel (INTA) van het Europees Parlement heeft een rapporteur aangesteld voor dit Voorstel, de heer Carl Schlyter (SE, De Groenen/Vrije Europese Alliantie). Het ontwerprapport van de heer Schlyter is vrijgegeven op 18 november 2010.⁴ De commissieleden hebben de tijd gekregen om amendementen te formuleren op het rapport. De behandeling van de amendementen staat op de agenda van de commissievergadering van 3 maart 2011. Verwacht wordt dat de heer Schlyter op zeer korte termijn zijn definitief rapport zal voorleggen.

Wanneer dit rapport klaar is, zullen het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie in de zogenaamde dialoog treden om tot een verordening te komen. Het *Trade Policy Committee* (TPC), waarin alle Lidstaten vertegenwoordigd zijn en dat de Europese Commissie bijstaat bij de uitvoering van het GHB, zal regelmatig op de hoogte worden gesteld van de ontwikkelingen. De vergaderingen van het TPC worden intrafedeeraal gecoördineerd door de FOD Buitenlandse zaken. Het Departement internationaal Vlaanderen woont deze coördinatievergaderingen steevast bij. Conform de gewone wetgevingsprocedure zal de verordening dan uiteindelijk worden aangenomen door het Europees Parlement en de Raad.

5. Gevolgen voor de BLEU investeringsovereenkomsten

Op dit moment zijn er 56 bilaterale investeringsovereenkomsten van de BLEU in werking. Het is de uitdrukkelijke wens van de BLEU dat deze ook van kracht kunnen blijven, tot ze vervangen kunnen worden door minstens even effectieve Europese overeenkomsten. De BLEU zal dus, eenmaal de verordening van kracht gaat, de Europese Commissie in kennis stellen van de wens om zijn overeenkomsten van kracht te laten blijven.

Een probleem bij de BLEU investeringsovereenkomsten – en dit geldt ook voor de BITs van de meeste andere Lidstaten – is dat zij bepalingen bevatten die onverenigbaar zouden kunnen zijn met het Europees recht. Artikel 8 van de BLEU typetekst, betreffende de overmaking van kapitaal, maakt geen referentie naar de bevoegdheid van de EU ter zake. Het Europees Hof van Justitie heeft in het verleden reeds verklaard dat dergelijke bepalingen in sommige BITs onverenigbaar zijn met het EG-verdrag.⁵ Een van de criteria die de Commissie heeft opgenomen in haar Voorstel waaraan BITs getoetst zouden worden, is de verenigbaarheid met het Europees recht. Om te vermijden dat de machtiging uit hoofdstuk 1 wordt ingetrokken, zullen de BLEU investeringsovereenkomsten dus in overeenstemming gebracht moeten worden met het Europees recht. Op de vergadering van de Werkgroep BITs 20 januari 2011 heeft de BLEU een werkwijze overeengekomen om de amendering

³ Zie ook onderstaand punt 5 met betrekking tot de onverenigbaarheid met het Europees recht.

⁴ http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/inta/pr/839/839319/839319en.pdf.

⁵ Zie voor recente jurisprudentie de arresten C-205/06 en C-249/06 van 3 maart 2009 en arrest C-118/07 van 19 november 2009.

van de overeenkomsten met de verdragspartners te onderhandelen. De methode is aangepast aan de stand van zaken van de investeringsovereenkomst (in onderhandeling, geparafeerd, ondertekend, in werking).

Wat het onderhandelen, paraferen, ondertekenen, sluiten en in werking laten treden van nieuwe BITs betreft, zijn er geen concrete richtlijnen gegeven door de EU. Sommige Lidstaten hebben reeds verklaard dat zij geen nieuwe stappen meer zullen ondernemen. Andere Lidstaten zullen hun procedures afronden, al dan niet met een geselecteerd aantal verdragspartners. De Europese Commissie heeft aangegeven dat zij de Lidstaten niet op de vingers zal tikken indien zij in de periode vóór de inwerkingtreding van de verordening onderhandelingen aanvat of afrondt. De Commissie beseft immers ook dat de EU onmogelijk op korte termijn investeringsovereenkomsten zal kunnen sluiten met alle landen ter wereld, en dat het zijn inspanningen zal moeten richten op een geselecteerd aantal landen.⁶

Op haar vergadering van 20 januari 2011 heeft de Werkgroep BITs een selectie gemaakt van de processen die voortgezet zullen worden. Alle lopende onderhandelingen werden afgetoetst op meerdere criteria zoals (a) de stand van zaken en perspectieven van het dossier; (b) het economische belang van het land; (c) de mogelijkheid dat de EU een investeringsakkoord met het land zal sluiten; en (d) de bereidheid van het land om een arbeids- en milieuclausule op te nemen zoals voorgesteld door de BLEU. Op basis daarvan heeft de Werkgroep beslist om de onderhandelingen voort te zetten met Jamaica, Laos, Seychellen, Kameroen, Namibië, Kenia, Angola en Turkije.

De Werkgroep heeft ook beslist om de verdragspartners attent te maken op investeringsovereenkomsten waarvan de onderhandelingen afgerond zijn, maar waarvan de procedure stilligt (omwille van de verdragspartner).

⁶ In de Mededeling vermeldt de Europese Commissie de mogelijkheid om een investeringsluik toe te voegen aan de vrijhandelsakkoorden met Canada, India, Singapore en Mercosur, die momenteel in onderhandeling zijn. Daarnaast vermeldt zij ook de mogelijkheid om met landen zoals China en Rusland “stand-alone”-investeringsovereenkomsten te sluiten.